

Quatre coses sobre els versos de Vera Pàvlova

Xènia Dyakonova

A banda i banda del petó, de Vera Pàvlova (1963, Moscou), va sortir a Rússia el 2004 i és una mena de dietari en vers –parlem de versos clàssics, la majoria amb rima i mètrica regular– d'una relació amorosa. Els protagonistes són una dona russa i un home nord-americà: ella viu a Moscou, i ell, a Nova York. Es troben, ara al país de l'un, ara al de l'altra, passen temporades plegats i es tornen a separar. D'ell, en sabem ben poc: el veiem amb els ulls de la dona enamorada, i l'únic que arribem a intuir és que es tracta d'un home de lletres. A part de la dedicatòria del llibre, només hi ha un poema que en revela el nom de pila. Pel que fa a ella, homònima i reflex de l'autora, descobrim que té un temperament volcànic, una necessitat gairebé malaltissa d'autoanàlisi i dues filles de matrimonis anteriors. Mentre els dos amants estan junts, tot és alegria i passió. Mentre estan separats, a ella l'envolten records dels amors antics, la por de la infidelitat i el desig de tenir un altre fill. A banda de l'enyor, és clar. La descripció detallada de cadascun dels matisos d'aquestes fluctuacions emocionals fa que el llibre tingui un gruix considerable: més de cent poemes, en total. Segurament, més d'un lector pensarà: i no en podria haver fet un resum? Resulta que no. La gràcia del conjunt radica en aquesta densitat, en la voluntat de documentar exhaustivament, fins i tot de cronometrar les trobades i els comiats, els moments de proximitat i els de distanciament, els esclats d'eufòria i les punxades de tristesa. El que tenen en comú tots els poemes del llibre és una franquesa absoluta i el to intimista d'algué que escriu per comunicar-se més profundament amb la persona que estima.

Gràcies al sentit de l'humor de la poeta, al seu enginy brillant i a la seva capacitat de combinar la tensió formal amb la frescor, els versos d'*A banda i banda del petó* no perden mai l'harmonia sonora, la lleugeresa i l'elegància que els fa encantadors. A més, la naturalesa compacta dels poemes contribueix a la lectura continuada, i confirma la sensació que es tracta d'un mosaic on cada peça té el seu valor. Pel que fa al rerefons biogràfic del recull, el destinatari real és Steven Seymour, el quart marit de l'autora, mort el 2014. Durant els tretze anys del matrimoni, Seymour, traductor nord-americà d'origen rus, va traduir una gran part dels poemes de Pàvlova a l'anglès. Recollida al volum *If there is something to desire* (Knopf, 2010), la poesia de Pàvlova en versió de Seymour va tenir un gran èxit als Estats Units i va representar la consagració de la poetessa més enllà de Rússia. En l'àmbit hispànic, aquest és el primer llibre de Pàvlova que es publica, i ho agraeixo profundament a l'editorial mallorquina El Gall, que ha cregut des del principi en el meu projecte.

Vaig començar a traduir *A banda i banda del petó* el 2015 quan, després de molts anys d'escriure poesia només en rus, vaig sentir el desig d'escriure en català, però els versos no em sortien. Com a entrenament lingüístic, anava fent una versió d'un poema al dia: aquest compromís donava color a la meva rutina i m'obligava a pensar en vers constantment. A l'hora de traduir aquest recull, vaig decidir que el més important era conservar-ne la música, encara que, a vegades, fos a costa de canviar la lletra. (No ho dic d'aquesta manera perquè sí, sinó perquè Pàvlova, a més de poeta, és compositora i pianista, i sap molt bé que un poema traduït, com una peça per a piano, és una creació conjunta de l'autor i l'interpret.) M'ha semblat fonamental, d'una banda, mantenir la gràcia formal i rítmica dels versos, que en constitueix l'espina dorsal i es indissociable del contingut; i, de l'altra, conservar la immediatesa quotidiana de les imatges. Això vol dir que he mirat d'adaptar la mètrica russa a la mètrica catalana, he barrejat rimes consonants i assonants i he reformulat un gran nombre de metàfores per encabir-les en una estructura determinada. A copia de repetir paraules i fer servir un vocabulari molt limitat, tal com ho fa Pàvlova, he procurat transmetre l'efecte d'obsessió amorosa –reiterativa, com tota

obsessió– que el llibre crea: és possible que una de les influències més o menys conscients de l'autora hagi estat la música minimalista, en què la repetició insistent de les mateixes melodies crea un efecte hipnòtic. Pel que fa als jocs de paraules, és evident que he hagut de reinventar-los, i aquesta és una de les coses que més em diverteix quan tradueixo. Per tot això, segurament, vaig triar aquest llibre i no un altre: m'obligava a ser lliure per poder ser fidel.

Tens sort de no veure mai com sóc
quan no hi ets. No em podries ni reconèixer:
no tinc ni cara, ni ulls, ni foc
als ulls, i com puc ser la mateixa
que estimes? No, tu no ho veus, i tens sort:
sóc la bella dorment borratxa i cursi,
sóc l'infern, sóc la foto del passaport
i la tia estúpida d'un anunci.

Vera Pàvlova, *A banda i banda del petó*, versió de Xènia Dyakonova, El Gall, 2017.

